

Младеновачки Глас

2 4 0 6 2 2 5 1

цена 40 динара

БРОЈ 503

16. фебруар 2024.

информације и огласи

Одржана седница Скупштинине
Обрадовић в.д.
директора ЈКП Пијаце

Виши Суд у Смедереву
потврдио оптужницу за
убиства у Дубони
и Малом Орашју

сїрана 3

Чишњаци ишну

Какви смо то људи
и возачи?

сїрана 4

Савешти за пољопривреднике

Значај правилно изведене
сетве кукуруза

сїрана 5

Драгослав Жика Обрадовић: Кажем ја себи...

Шта се ваља иза брда?

сїрана 6

Уручено 200 аутоседишта
сїрана 3

Фелџон: Милосав Б. Влајић

У ноћима без звезда

сїране 8 и 9

Сїорџи - Одбојка

Значајна победа
одбојкаша Младеновца
Одбојкашице победиле
Lucky Star са 3:1

Сїорџи - Кошарка

Борац - Младеновац 91:83

Сїорџи - Фудбал

Пораз и победа у прве две
припремне утакмице

сїрана 7

СМЕШТАЈИ - МЛАДЕНОВАЦ
063/310-205

*Каг ја нема усред зиме, онда да снеї, бар, видише на фоџоїрафији:
Овако је било у Младеновцу у фебруару 1984. іодине*

Из историје српске шtamпе

Партизанска штампа о женама у народноослободилачкој борби

Комунистичка партија Југославије (КПЈ) је у женама и омладини видела снагу народног устанка и један од најважнијих фактора ослободилачког рата. Зато не треба да чуди позитивна дискриминација жена и омладине и у партизанској штампи, односно чињеница да су многи текстови у комунистичком листу „Пролетер“, који је штампан од 1929. до 1942. године, посвећени искључиво њима и њиховој улози у партији. Иза сваког текста о Савезу комунистичке омладине Југославије у народно-ослободилачкој борби обично би следиле текст о борби за права жена. Ипак, иако је борба за родну равноправност била једино видљива у партизанској штампи, жена је много ређе од мушкарца поменута именом и презименом или истакнута као саговорник чије се мишљење вреднује. Упркос томе што је било доста текстова који су посвећени искључиво женама, у садржају који се односи на опште организовање партије Партије, жене су скоро невидљиве.

Ситуација је по том питању била гора у комунистичком листу „Глас“ који је излазило од 1942. до 1944. године са прекидима јер су, како је писао историчар др Раде Ристановић, Немци реквирирали кућу у којој се налазила штампарија. И Комунистичка партија Југославије ретко се изјашњавала да мушки чланови партије не посвећују довољно пажње борби за права жена и да такве иницијативе углавном препуштају чланицама.

Због тога је на једној од конференција о којима је писао „Пролетер“, КПЈ позвала све партијске организације да посвете највећу пажњу остваривању права жена, посебно у синдикатима и удружењима. Представници КПЈ-а су тада тражили од свих чланова веће залагање за жене из сиромашнијих породица и радничке класе. Међу циљевима демонстрација КПЈ, о којима је извештавао „Пролетер“, често се убрајало и омогућавање права на гласање женама. Још тада је у „Пролетеру“ истицана чињеница да би борба за родну равноправност требало да подразумева заједничке напоре мушкараца и жена, јер је друштво у коме нико није дискриминисан боље за свакога. Иако су истицали важност родне равноправности, чланови КПЈ су буржоаски феминизам посматрали као нешто што „тупи оштрицу класне борбе“ јер продубљује јаз између мушкараца и жена.

Како је време одмицало, све већи број текстова посвећиван је улози жена у народно-ослободилачкој борби, а за њих су се везивале особине попут храбрости, родољубља и пожртвованости, које су, како пише, показале и као болничарке, и као лекари, али и као боркиње са пушком у руци. Њихове жртве приказиване су као драгоцене. То, међутим, не значи да жене у Југославији нису и даље посматране кроз „конзервативне наочаре“, преваходно јер се радило о аграрној земљи где већина грађана није била писмена. Схватања мушкарца била су заробљена у вакууму који је подразумевао да жена и даље има мање права од мушкарца. Тако је и у партизанској штампи у контексту рата, као синоним за реч одважно, можда чак више него данас, коришћен дискриминаторан израз „мушки“, па се често за боркиње и борце који су били храбри истицало да су се „мушки борили“.

Жене у Југославији поређене су са женама у осталим земљама, па су оне у Немачкој и Италији окарактерисане као „послушно робље“, а у Совјетском Савезу као важне фигуре у друштвеном и културном животу које иду „раме уз раме“ са супругом. Жена Совјетског савеза представљена је као недостижни идеал за Југославију. Дивљење и недосањани сан о СССР-у и критика нацизма прелили су се и на ставове о женама. Улога женских покрета превазилазила је борбу за родну равноправност, па се оне више описују као неко ко, од помоћи у санитарском материјалу до учешћа у диверзионим акцијама, пружа велики допринос народном ослобођењу. Разлог за храброст жена, представљено је у једном од бројева „Пролетера“ из 1942. године приписује се суровој школи рата и дугогодишњој активности КПЈ међу женама.

Иако наочиглед хваљене, у једној од објављених прича редакција „Пролетер“ наводи се да је КПЈ успела да покрене „тешко покретљиве несвесне женске масе“. У партизанској штампи често се истиче да жене у међуратном нису биле тако самосталне и мотивисане да се боре за родну равноправност. Зато је и Тито рекао да се у понашању жена десило велики обрт. У трећој деценији двадесетог века су, иако борбене, жене у „Пролетеру“ представљане као домаћице чији је главни задатак пружање подршке супругу. То добро одсликава реченица „хоћемо или рада за наше мужеве или круха“, коју су супруге рудара узвикивале на протестима у Трбовљу због нередовних плата 1933. године, а тај дух се наставио и неколико година касније. Истину за вољу, женама које су учествовале у овим протестима из 1933. године није мањкало ни иницијативе ни храбрости. О томе најбоље сведочи чињеница да се јуриш жандара на супруге рудара претворио у јуриш жена рудара на жандаре, односно да ненаоружане жене нису узмицале пред на-

оружаним жандарима који су желели да их застраше и зауставе протесте. Ови протести „бачили су светло“ и на значај женске солидарности, јер су се супруге рудара из Храстника и Загорја, чувши шта се десило, упутиле у Трбовље да, како пише, „помогну гладним сестрама“, а све то одјекнуло је и у „Пролетеру“.

Осми март – Дан револуционарне солидарности жена

Радна права и борба против окупатора су и у међуратном и у ратном периоду централни аспекти медијских текстова којима се најављује Међународни дан жена, односно, како су га назвали, дан револуционарне солидарности жена. Повишење надница, једнаке плате за једнаки посао, плаћено одсуство два месеца пре или после порођаја, склоништа за новорођенчад, слободно време за дојење детета, као и дозвола побачаја уз бесплатну лекарску помоћ истицани су у прогласима у међуратном периоду као приоритети у овој борби, а пренети су и на ратни период. У периоду рата жене су, како су писали партизански листови биле још оснаженије па, како каже данас изнова понављана фраза, за Осми март заиста „нису хтеле ружу већ револуцију“. Ипак, та револуција се у текстовима објављеним после 1941. године није односила само на револуционарну солидарност жена већ и на обарање диктатуре. Некад се борба за женска права тек назирала иза прича о борби за црвену заставу. Као узор на који се треба угледати истичу се жене Совјетског савеза, за које се сматрало да су у знатно већој мери оствариле своја права него жене Југославије.

Од Антифашистичког фронта жена Југославије до еманципације

Југословенска јавност, нарочито она комунистички оријентисана, је, како пише др Љубинка Шкодрић у свом докторату, са великим интересовањем пратила шта је југословенска штампа објављивала о ослобођењу жене од „робовања кући“ и „комунизација домаћинства“. Велика пажња поклоњена је Антифашистичком фронту жена Југославије (АФЖ), основаном 1941. године, који је тежио тзв. политичком васпитању жена и изнедрио бројне активисткиње и руководитељке. Неким чланицама омогућено је образовање, што је, како пише у „Пролетеру“ представљало „рат против неписмености“. О еманципацији жена сведочи и чињеница да су многе текстове у овом листу потписивале и жене попут Спасеније Бабовић и Митре Митровић, које су биле и део Централног одбора АФЖ-а. Жене Југославије су, писао је „Глас“, коначно ослушнуле глас који је спреман да утеши и зове на освету окупатору. И заиста, освета је описивана као најхуманији циљ, а „жар племените мржње“ који их је плануо као „најлепша особина“. Комунистичка партија показала нам је прави пут, пут борбе. На њему патње постају лакше, а снага већа – и ми ћемо њиме ићи до победе“, поручиле су жене присутнима на првој конференцији АФЖ-а, а пренео је „Глас“. Задовољан је био и Јосип Броз Тито. Он је истакао да је понасан што су баш жене стале у прве редове народно-ослободилачке војске.

Приватан живот жена и „идеја слободне љубави“

Темеље родне неравноправности чланови КПЈ често су видели у патријархату или, тачније, у капиталистичкој породици у којој мушкарац, „глава породице“, у потпуности поседује жену која се посматра као инфериорна фигура. Најпре су се комунисти противили оваквим улогама у породици, а напослетку је дошло до тога да се неки чланови КПЈ противе и браку уопште. Како пише др Шкодрић, међу студентима Београдског универзитета који су били у комунистичкој организацији развијала се „идеја слободне љубави“, чије је ширење подстицало потцењивање морала и брака као буржоаске творевине. „Слободна љубав“ подразумевала је односе међу мушкарцима и женама пре и после брака, који су сматрани неприхватљивим и неморалним, а постојала је још у међуратном периоду.

„Момци који су пре рата били у љубавним везама са појединим девојкама користили су та познанства да девојке привуку и ангажују на пружању подршке народно-ослободилачким органима“, пише др Љубинка Шкодрић. Још 1937. године објављен је текст о пролетерској сексуалној етици у коме се наводи да је неприхватљиво да се жена уда за човека кога не воли, али не пише да је непожељан и сам брак. Напротив, „идеја слободне љубави“ у потпуности је осуђена.

„Ми, борећи се против ситнобуржоаског сексуалног морала, истичемо своје норме које се темеље на два основна начела; прво, поштовати у жени човека и друга у животу и борби, друго, поштовати најлепше осећање жене и њено право да са собом слободно располаже. Таква слобода нема везе са оном слободом љубави, која је само нездрава реакција на буржоаску лицемерност и често само маска за полну разузданост“, пише у тексту објављеном у „Пролетеру“. Полна разузданост, како се наводи, штети угледу чланова, а оваквог става чланови КПЈ држали су се и у четрдесетим годинама 20. века.

Овај шекст настао је у оквиру пројекта „Окупирана шtamпа – Шtamпа у Београду 1941-1944. године“, који је суфинансиран из буџета Града Београда, Градске управе Града Београда, Секретаријата за информисање

Одржана 23. седница Скупштине ГО Младеновац

У великој сали Градске општине Младеновац одржано је скупштинско заседање локалног парламента којем је председавао Душан Игњатовић, потпредседник Скупштине ГО Младеновац. Од 55 одборника колико броји општински парламент, на заседању је присуствовало 36. Већином гласова усвојено је свих дванаест тачака дневног реда.

Одборници су разматрали и усвојили предлог решења о именовању в.д. директора ЈКП „Пијаце Младеновац“. Ту дужност и даље ће обављати Жарко Обрадовић, дипломирани економиста из Младеновца.

Такође је усвојен Предлог одлуке о изменама и допунама пословника Скупштине Градске општине Младеновац. Одборници су изгласали и Одлуку о изменама одлуке о разрешењу и именовању чланова, заменика чланова Општинске изборне комисије у сталном саставу. Разматрали су се и извештаји о пословању Центра за културу и туризам Младеновац. ЈКП „Младеновац“, ЈКП „Пијаце Младеновац“ и ЈКП „Паркинг сервис Младеновац“, који су усвојени већином гласова присутних одборника.

На дневном реду 23. седнице нашао се и Предлог одлуке о ангажовању екстерне ревизије завршног рачуна буџета, као и Ребаланс првог програма пословања ЈКП „Младеновац“ за 2024. годину.

Уручено 200 аутоседишта

Члан Комисије за безбедност саобраћаја на путевима Градске општине Младеновац, Стефан Ивановић, уручио је родитељима новорођених беба још 200 аутоседишта у оквиру пројекта „Аутоседиште за свако дете“.

Ивановић је подсетио да је пројекат покренут 2016. године и да је до сада подељено близу 4000 аутоседишта у циљу унапређења безбедности деце у саобраћају. Истраживања Саобраћајног факултета, према његовим речима, показују да је

2015. године употреба аутоседишта за децу од 0-3 године била око 44%, док се данас бележи пораст употребе овог система заштите који прелази 95%.

„Веома смо поносни што смо кроз овакву подршку родитељима дали допринос повећању употребе аутоседишта. Радује ме и то што данас видим родитеље по други, трећи, четврти пут“, истакао је Ивановић и апеловао на родитеље да обавезно, без обзира на дужину путовања, децу превозе у аутоседишту јер је то најсигурнији начин превоза деце у аутомобилу.

Ухапшени осумњичени за бацање ручне бомбе

Припадници Министарства унутрашњих послова, ПУ за град Београд, УКП, Одељења за истраживање експлозија, пожара и хаварија, у сарадњи са Вишим јавним тужилаштвом у Београду ухапсили су М. М. (24), И.Ш. (30) и М. Л. (21) због постојања основа сумње да су извршили кривична дела недозвољена производња, држање, ношење и промет оружја и експлозивних материја и изазивање опште опасности. М. М. се сумњичи да је у вечерњим сатима, 12. јануара ове године, у Улици браће Југовића у Младеновцу, бацао ручну бомбу на породичну кућу. Како се сумња, до ове куће га је довезао М. Л. возилом које је претходно обезбедио И. Ш.

Осумњиченима је одређено задржавање до 48 часова након чега ће, уз кривичну пријаву, бити приведени надлежном тужилаштву.

Виши Суд у Смедереву потврдио оптужницу за убиства у Дубони и Малом Орашју

Виши суд у Смедереву потврдио је оптужницу против Уроша Б, осумњиченог да је у селима Дубона и Мало Орашје убио девет особа, као и против његовог оца Радише Б.

Виши суд у Смедереву се огласио месно ненадлежним у односу на оптужене Горана Г. и Бориса Г. из Вињишта, односно ујака и брата оптуженог за масакр, сматрајући да је за њих надлежан Виши суд у Крагујевцу, па ће по правоснажности оптужнице доставити списе предмета. На ову одлуку суда одбрана има право да уложи жалбу Апелационом суду у Београду. Више јавно тужилаштво у Смедереву је оптужницу подигло, 18. октобра прошле године.

Оптужницом поред Уроша Б. тужилаштво је оптужило његовог оца Радишу Б, ујака Горана Г. и брата од ујака Бориса Г. Урошу Б. оптужницом је стављено на терет тешко убиство у стицају са кривичним делима недозвољена производња, држање, ношење и промет оружја и експлозивних материја, отмица и неовлашћено коришћење туђег возила. Његовом оцу Радиши Б. стављено је на терет извршење кривичних дела недозвољена производња, држање, ношење и стављање у промет оружја и експлозивних материја у стицају са кривичним делом тешко дело против опште сигурности, јавља Тањуг.

Истрагом је утврђено да је Радиша Б. у кући у којој је живео неовлашћено држао већу количину ватреног оружја, муниције и експлозивних материја и то један пиштољ, један револвер, 241 комад метака различитог калибра, црни барут у количини од укупно 854,38 грама, као и различите делове за оружје. Горан и Борис Г. из Крагујевца, оптужени су због постојања оправдане сумње да су извршили кривично дело недозвољена производња, држање, ношење и стављање у промет оружја и експлозивних материја, јер су у кући и помоћној просторији неовлашћено држали већу количину оружја, муниције и експлозивних средстава. Урошу Б. Стављено је на терет да је 4. маја у селима Мало Орашје код Смедерева и Дубона код Младеновца, пуцајући из аутоматске пушке и пиштоља лишио живота девет људи, од којих је двоје било малолетно, а покушао да лиши живота још 20 људи, од којих је ранио њих 12.

Чишхоци йишу

Какви смо то људи и возачи?

Читам по друштвеним мрежама како власници возила не бирају место где ће да оставе свога љубимца. И онда се чуде што „паук“, по пријави однесе возило, а бахато и дрско је паркирати се испред нечије гараже, излаза из дворишта у коме је паркиран аутомобил, самог улаза у стамбену зграду, на место предвиђено за инвалидна лица... Нико, ни једног тренутка не помисли како ће, не дај боже, у случају пожара ватрогасно возило да приђе кући или згради, хитна помоћ да транспортује оболелог или повређенох до болнице. Какви смо то људи и возачи? Када се помене „паук“ и комунална полиција сви смо јединствени да су ту само да нам узму паре и попуне буџет општине а нико не постави питање зашто злоупотребљавамо и узурпирамо јавне површине да бих, само на пар минута, оставили свој аутомобил и скокнули до продавнице, пекаре, куће или кладонице. Мада, имао сам прилике и да ти исти који заводе ред у паркирању возила у нашем граду знају драстично да крше саобраћајне прописе, али њих нека ко да казни. Имам више фотографија где је „паук“ паркиран на улици, тротоару, пола на тротоару а други део возила на улици а за то време особље из возила „скокнуло“ до пекаре да купи доручак. Е, господо то не може. Закон је за МЕНЕ али и за ВАС исти. Додуше, има и лепих примера. Ових дана у главној улици, код робне куће, млада мајка зауставила возило, упалила сва четири жмигавца и из дечјег седишта вади једног дечачића а из другог седишта маалу бебу. И ту се комунални полицајац нашао да помогне а не да је казни због неправилног паркирања. Припазио је да безбедно изведе дете из кола а бебицу узме у наручје и однесе их у зграду у којој, вероватно станује. За сваку похвалу јер овако нешто се не виђа сваки дан на нашим улицама. И на крају да напишем коју реч о школским полицајцима. Опет те друштвене мреже. Колико могу да нас информишу о догађајима у нашој општини исто толико могу, појединци, својим писањем да обману јавност. А такав смо народ, одмах следи лавина критика, „очевитаца“ који ће потврдитисе што је негативно а мало њих ће добро похвалити. Наиме, неком паде не памет, прошао колима поред школе и није видео школског полицајца. И одмах је ту екипа која потврђује да ни у другим школама нема школских полицајаца а у селима су реткост. Није била довољна реч наставника и учитеља да свакодневно два полицајца брину о безбедности ученика како за време часа, малог у великог одмора, тако и док прелазе улицу да купе удоручак, воде рачуна о возилима да успоре код пешачког прелаза, упозоравају возаче да је дечја безбедност изнад свега. И како појединци дају себи за право да омаловажавају и вређају својим писањем ове дивне људе који се према деци понашају као родитељи док су у школи? Школске полицајце посебно воле малишани који су други, трећи разред пошто им они помажу некада и да, вежу пертле и обуку јакну. Већина нас је у дубини душе увек против власти ма која била, али морате поштовати и ценити школске полицајце који воде бригу о вашој деци док су у школи, не поводитите се писањем појединаца на друштвеним мрежама, јер, некима је то душевна храна.

Драјан Јаковљевић

Савети за безбедност деце у аутомобилу

Увек на задњем седишту Деца (до 12 година и до 135цм висине) увек морају да седе позади на посебним дечијим седиштима, са посебним сигурносним појасом. Ово може смањити смртне случајеве за 70%, а повреде у саобраћајним несрећама за 67%. Увек запамтите да је предње седиште најопасније за децу и да отварање ваздушног јастука може да изазове озбиљне повреде или да убије дете, чак и у несрећи при малој брзини. Безбедносно седиште за децу Користите одговарајуће дечије седиште, прилагођено узрасту и тежини детета. Седиште на паковању мора имати сигнал ЕЦЕ Р 44.03 или ЕЦЕ Р 44.04. Носиљка или корпа не замењују дечије седиште. Постављање дечјег седишта Поставите дечје седиште на средину задњег седишта. Избегавајте

постављање дечијег седишта у седиште са активираним ваздушним јастуком. У случају судара, ваздушни јастук може убити дете. Не држите дете у наручју или на коленима! Не држите дете на коленима или у наручју ни на тренутак, чак и ако седите на задњем седишту. То се односи и на возаче који знају да дете држе у крилу док возе. Прво јаче кочење и волан ће усмртити малишана. Према истраживањима, у случајевима када је дете било у нечијем наручју, а не у дечијем седишту, постојале су високе стопе mortalитета, јер је деловало као „заштитни штит“ онога ко га држи. Никада немојте имати 2 детета која деле исти сигурносни појас Увек користите посебне појасеве за свако дете. Употреба заједничког сигурносног појаса за више од једног детета, поништава употребљивост сигурносног појаса и повећава ризик у случају несреће. Удаљеност путовања није битна Осигурајте децу у дечијим седиштима чак и за најкраћа путовања. 75% несрећа са смртним исходом дешава се у граду. Будите за пример! Будите први који ће ставити свој појас. Бити пример је најбоље образовање. Проверите да ли су врата закључана Проверите да ли су врата закључана и да се могу отворити само споља. Значајан проценат деце је смртно повређено испадањем док се играју на задњем седишту. Креативне активности Обавезно проверите кретање деце на задњим седиштима. Не дозволите им да отворе прозоре и испруже руке или главу, чак и ако аутомобил мирује. Уверите се да имате креативне играчке за децу (мекане играчке, мале бајке). Не остављајте их саме у аутомобилу! Излагање аутомобила сунчевој светлости, чак и током дана са благим температурама, може изазвати топлотни удар, јер су бебе и деца подложнији порасту температуре. Губе више воде због врућине и њихова телесна температура расте брже, што их доводи у већи ризик. Зима је али су дани топли са дужим сунчаним интервалима и зато ОБРАТИТЕ пажњу: ауто тамне боје довољно је да буде један сат на зимском сунцу и да температура у унутрашњости аутомобила пређе 35 степени. Зато, децу никада не остављајте саму у колима, то вам налаже и Закон али и ваша савест као родитеља.

Жељко Мушавцић

АПР из Регистра избрисао 477 медија

Агенција за привредне регистре (АПР) избрисала је 477 медија из свог регистра због тога што у року од три месеца од доношења новог Закона о јавном информисању и медијима нису доставили податке о главном уреднику медија и лицима која имају више од 5% удела у оснивачком капиталу издавача. По новом Закону који је на снагу ступио 4. новембра 2023. године, издавачи медија имали су рок од три месеца (до 4. фебруара 2024. године) да Агенцији за привредне регистре, уколико нису то већ учинили, доставе наведене податке. Како се наводи у члану 154. Закона, „издавач је дужан да у року од три месеца од дана ступања на снагу закона (4. новембар, прим.нов.), уколико то већ није учинио, региструје податке о медију из члана 47. став 1. тач. 2) и 8) овог закона“.

Подаци се односе на „лично име и ЈМБГ домаћег физичког лица или број пасоша и државу издавања пасоша страног физичког лица које је главни уредник медија“ (тачка 2) и „документ који садржи податке о правним и физичким лицима која непосредно или посредно имају више од 5% удела у оснивачком капиталу издавача, податке о њиховим повезаним лицима у смислу закона којим се уређује правни положај привредних друштава и податке о другим издавачима у којима та лица имају више од 5% удела у оснивачком капиталу“ (тачка 8). Закон је прописао да, уколико издавач не региструје ове податке у року регистратор медиј брише из Регистра по службеној дужности, без доношења посебног акта о брисању. Иначе, промене регистрованих података, по Закону, пријављују се Регистру најкасније у року од 15 дана од дана када је промена настала.

Закон о јавном информисању и медијима први пут утврђује и да, у случају да се подаци из импресума медија и подаци из Регистра медија не подударају, исправним се сматрају подаци објављени у Регистру.

М. Г.

Савеџи за пољопривреднике

Значај правилно изведене сетве кукуруза

Иако до сетве кукуруза има довољно времена мора се почети размишљати о сетви. Сетва кукуруза је део агротехнике нашта се мора обратити посебна пажња зато што након извршене сетве исправке нема. Шта је урађено, урађено је. Пре сетве ми смо морали да урадимо правилан избор парцеле, испоштовати плодоред, обавити основну обраду земљишта, применити минерална комплексна и азотна ђубрива, предсетвену припрему, избор семена хибрида, одређивања броја биљака по јединици површине, проверу и припрему сејалице за обављање сетве на препоручену дубину, одређивање времена и на крају тек долази сама сетва. Кукуруз тражи дубока плодна земљишта са одговарајућом рН вредношћу, идеално је рН= 6,5. Не треба га сејати у монокултури, већ би га требало сејати након стрних жита, а најбоље је га увести у трополни плодоред кукуруз-соја-пшеница. Основну обраду за кукуруз би требало извести од краја јесени до почетка зиме на дубину до 30 цм. Истовремено са основном обрадом треба увести и препоручену количину минерално комплексних и азотних ђубрива. Током фебруара треба затворити бразду. Предсетвена припрема се обавља сетвоспремачима, седам до десет дана пре сетве на дубину сетве. Много је важно да парцела буде након предсетвене припреме равна како би ницање било што равномерније и уједначеније.

Земљиште које чини постељицу треба да буде ситнозрнасте структуре. Избор хибрида кукуруза се своди на избор да ли је за силажу или меркантилну производњу. У меркантилној производњи се опет одлучујете да ли је за бербу у зрну или у клипу. Након тога се одлучујете за ФАО групу зрења. Општа је препорука да се поштује савет да ако се сеју веће површине сеју различите ФАО групе зрења како би се евентуалне неповољне спољне прилике као што је висока температура ваздуха, земљишта, количина и распоред падавина, влага ваздуха и топли ветрови избегле.

За силажни кукуруз исто важи препорука да се сеју ако постоји могућност различите групе зрења. Правило је да ако се сеје за силажу сеје семе хибрида силажног кукуруза. На

великим површинама код нас је приметно да је посејан мањи број биљака кукуруза од препорученог. Самим тим је мањи и принос. Свака ФАО група зрења има препоручени број биљака по јединици површине. Густина сетве мора бити прилагођена сејаном хибриду и његовим особинама и дужини вегетације. Мора се поштовати, још једном да поновим, препоручени број биљака. Ако је препоручено 71.000 биљака по хектару, а ми посејемо 50.000 свакако нећемо имати планирани принос. Испоштован број биљака од произвођача семена је један од главних услова за постизање пројектованих приноса. Мора се да би се избегао негативне екстремне временске прилике, да се до краја испоштује пуна агротехника. Сетву кукуруза почети када се температура сетвеног слоја земљишта устали на 10° Ц. Када се посеје тада и у довољно влажно земљиште ницање ће се обавити за 10-15 дана и то равномерно. Раније је било правило да се сеје од 10-25.04. али сада треба поштовати температуру земљишта.

Тенденција је како би се избегао недостатак влаге у фази цветања, оплодње и наливања зрна сетву померити ка ранијим роковима чим се створе препоручени услови. Сетву кукуруза извести у нормалним земљишним условима на дубину 5-7 цм, док код лакших земљишта дубина је 6-8 цм. Плића дубина је код тежих и хладнијих земљишта.

И на крају препоручена брзина сетве је максимално бкм/х, Све преко тога прави проблем у постизању препоручене дубине сетве и броју посејаних биљака.

Дил.инж. Милош Николеџић, ПССС Београд

Савеџи за власнике мачака

Набавка мачета /2

Одлука о набавци мачета доноси се много лакше него кад је реч о куповини штенета. Догађа се да се из посете рођаку или пријатељу враћате кући с мачетом у наручју. Једноставно, нисте могли одолети лепоти тог чупавка или вас је опчинио својим враголијама. Ако је маче толико мало да не може да узме храну само, потребно је хранити га пипетом. При томе треба водити рачуна да глава мачета не буде превише подигнута, јер се може догодити да садржај увуче у плућа (аспирира) уместо да га прогута. Тада се зацени и покушава да искашље удахнуту течност. Стога, треба строго пазити да положај главе мачета при храњењу буде што приближнији ономе када га мајка доји. Мачка - за и против У нашим условима мачка није безбедна животиња. Њен положај није ничим регулисан, сем посебним одлукама о начину држања домаћих животиња којима су неки

градови уредили права и обавезе њених власника. Као правни субјект она је потпуно незаконитивна. Она је под ударом једног јединог закона - закона околине. Неке су збринуте и живе „породичним животом“, а много их лута и препуштене су саме себи. У борби за опстанак, стално угрожавана многим опасностима, мачка је задржала одлике као што су опрезност, самосталност и неповерљивост. Исконска биолошка својства није жртвовала еволуцији, па је тако сама допринела и љубави и нетрпељивости. Деструктивно понашање у кући, које испољава оштрењем канџи на тапетима и намештају, чест је разлог за њено грубо кажњавање. Ноћно маукање, „фебруарски љубавни зов“, мачији хор на крову и тавану, веома иритира људе. Дакле, за мачку, али и против Ко је све непријатељ овом бићу? Одговор је поразан јер највећу репутацију ове врсте има човек. Многа деца злостављају мачке, а није непознато ни садистичко понашање неких адолесцената. Саможиви и безобзирни баштовани постављају

им замке и гађају их пушком. Ту спадају и они што хватају мачке да би их продавали лабораторијама за извођење разних опита. Међу животињама пас се осведочио као убица мачке. Од дивљих животиња мржњу према њој гаји лисица. Но, ово створење не угрожава само „жива сила“. Као савременик модерног доба, оно је погођено и другим потмулим, или тихим, опасностима. Као занимљив податак износимо да је бука све већи мачкин непријатељ те врсте. Љубав и популарност мачка стиче међу нежним и помирљивим људима. Они праштају и налазе објашњење и разумевање за све што ова животиња канџама уради, било да је реч о некој ствари или сопственој кожи. У томе чак претерују, иду даље од граница бола. Љубав човека према мачки потенцирају многе њене особине. Неки јој приписују и моћ предосећања (антиципирања) несрећа (пожара, земљотреса).

Из књиће др Радише Ружића, дил. веј
„Мачка: узјој, нећа, лечење“

Кажем ја себи...

Шта се ваља иза брда?

Маркетинг је реч која се тешко може, потпуно превести на нашки. Представља скуп радњи и поступака, да бисте усвојили оно што се ваља испод жита, без тога да сте свесни о чему се, заправо ради. Класична реклама је само, једна успутна станица ка том циљу. У некаквом, маркетингу, прође нам живот. Најновији маркетиншки трик је дотација државе за куповину аутомобила на електрични погон. На телевизији, театрално најављивање, крените у пријављивање за 5 хиљада евра по возилу. То нама изгледа нормално, прихватили смо некакву европску и светску агенду о смањењу загађења од издувних гасова возила са унутрашњим сагоревањем. Кажем, само изгледа нормално. Иза тога се крије грчевити покушај западне хемисфере да се осигура, каква таква продаја аутомобила, која је већ сада у чабру. Мора се измислити нешто ново. Оно са дизајнирањем возила, унутрашњом опремом и сличним цакама већ је потрошено. Азијске фирме, по производњи аутомобила су у страховитој експанзији. „Тојота“ је у 2023. години произвела 11,3 милиона возила. Упоредите то са фабриком у Крагујевцу која не плаћа држави ништа, што би се рекло ни фурунџији хлеба, а не може да састави ни 50 хиљада возила годишње од увезених делова. Мора да се измисли нова цака-електрични ауто са субвенцијама државе, како би се поспешила продаја. Направили Италијани фабрику у нашој земљи, рачунајући да ће ући на руско тржиште преко нашег споразума о слободној трговини. Међутим, не може. Молио и председник Вучић да привати Русија бар 10 хиљада комада. Није успео, јер да би се сматрао неки производ као наш, мора да буде бар 55% компоненти произведених у Србији а није тако. Делови су доведени из Италије по скупој цени, а ми смо уградили само наш ваздух у ауто гуме и нема продаје. Зато смо се ухватили за ову агенду о смањењу издувних гасова у саобраћају. Да је све ово маркетинг, доказаћу вам на следећи начин:

Електрични ауто нема издувне гасове. Браво, пун погодак! Пунићемо га струјом. Е, сада, одакле нам струја? Производимо је у Обреновцу и Костолцу из угља. Сада ми израчунајте колико ћемо милиона тона угља, да сагоримо у овим термоелектранама, производећи струју за потребе електричних возила? Где иде дим из ових додатних количина угља за потребе производње струје за електричне аутомобиле? Наравно у ваздух као и дим из нафте

од аутомобила са унутрашњим сагоревањем. Дакле, чист маркетинг. Да бисте помогли, туђу, посрнула индустрију, треба прво да усвојите агенду о смањењу издувних гасова. Ето вам објашњење и дефиниција маркетинга. Што се нашег народа тиче, имамо пословицу: „Сеци уши, криј дупе“.

* * *

Није први пут, да наседамо на маркетиншке трикове белосветских моћника. Некада их прочитамо али нисмо устању да им парирамо. Потсетићу читаоце на чињеницу коју су, можда, заборавили. Ради се о старијој популацији, млади то и не знају, сем часних изузетака и људи од струке. До седамдесетих година прошлог века били смо највећи произвођачи сувих шљива у свету. Имали смо нашу шљиву „Пожегача“ а у неким крајевима, звали су је „Маџарка“. Плодови са највише суве материје и шећера у себи. Кували смо пекмез, без додатка пшећера и још за време Милоша Обрњеновића у земљаним ћуповима извозили у Европу. Суве шљиве продавали смо широм света и постали смо конкуренција САД. Њихови хибриди „Стенли“ и „Калифорнијска плава“, никакав квалитет. По особинама џепаче само у једном степену зрелости, без шећера. Нису добре за сушење, а ако то учине, продавали су их тек када ми испразнимо магацине. Онда шок, прљави маркетинг. Нашли су неку белосветску протуву са звучном титулом, доктор медицинских наука. У познатом британском часопису за недицину, који чита читав свет, објавио је „стручан“ рад, тврдећи да је наша сува шљива канцерогена јер се суши на диму!? Наравно, то није било тачно, али је отишло у свет захваљујући доктору-хоштаплеру. Шљиве смо сушили загревајући тунеле са дрвима или нафтом, при чему сагоревање не долази у контакт са плодовима исто као када печете јело у рерни. Последице тога, што и јесте био циљ, нестала је тражња за нашом сувом, шљивом.

Извозимо ми сада суве шљиве од ових хибрида али никоме нисмо конкуренција ни по цени ни по квалитету. У међувремену, нестала је наша дивна стара сорта шљива. Појела је болест „Шарка“ за коју лично, мослим да је увезена као и она корона, за потребе фармацеутских компанија, великим злом, данашњице. Наше власти, морале би добро да проуче, сваки западњачки предлог, пре примене и виде шта се ваља иза брда, кажем ја себи.

Драјослав Жика Обрадовић

Недостатак калијума

У комбинацији са хлором, магнезијумом, натријумом и другим електролитима, калијум, поред осталог, омогућава спровођење импулса кроз нервна влакна.

Калијум је трећи минерал по заступљености у нашем телу. Реч је о главном унутарћелијском катјону (позитивно наелектрисан електролит). Његова улога у организму је вишеструка. За разлику од натријума који је ванћелијски катјон, улога калијума је унутарћелијска. Наиме, овај минерал одговоран је за одржавање равнотеже течности у нашим ћелијама. Уравнотеженост односа калијума и натријума је веома важна за бројне сегменте нашег здравља. Тако калијум има значајну улогу у метаболизму воде, успостављању и одржавању равнотеже електролита равнотеже, али и учествује у регулацији ацидо-базне равнотеже (киселости) нашег тела. Наши бубрези су водећи органи за одржавање одговарајућег нивоа калијума у нашем, па се тако више од 90 одсто калијума излучује мокраћом. Преосталу количину тело елиминира путем столице. Калијум би у тело требало пре свега унети адекватном исхраном. Када га немамо довољно, могући су проблеми у функционисању такозваних ексцитабилних ћелија односно ткива. То се најпре односи на нервне и мишићне ћелије срчаног мишића и црева. Такође, овај минерал је неопходан за правилан метаболизам глукозе. Ниво калијума је један од круцијалних аспеката за одржавање нормалне вредности крвног притиска. Улога калијума је значајна и код алергијских стања, раста ћелија и детоксикације организма, као и преноса нервних импулса. Када губимо калијум излучивањем путем телесних течности (зној, урин), може да дође до хипокалијемije - прекомерног пада вредности калијума. Ово се често дешава спортистима који брзо губе електролите. Интензивна физичка активност са последицима исцрпљивањем проузрокује психофизичке промене које стручњаци тумаче управо кроз ослабљену електролитску везу, смањену спроводљивост и пролаз нервних импулса.

Недостатак калијума јавља се и када имамо дуготрајну дијареју или повраћање које не престаје. Посебан сегмент представља употреба лекова, првенствено неумерена употреба диуретика и лаксатива, али и бета2-агониста, кортикостероида, теофилина, кардиотоника. Комбинације неких од ових лекова могу да резултирају фаталним последицама по пацијента. Узрок губитка калијума могу да буду и запаљенске болести црева попут (улцерозни колитис и Кронова болест). Један од њихових типичних симптома је малапсорпција калијума, губитак и недостатак. Најбољи начин за адекватан унос калијума је разноврсна, балансирана исхрана. Важно је знати да термичка обрада и индустријска прерада утичу на озбиљно елиминисање калијума из самих намирница (чак 50 до 70 одсто).

MrPh Биљана Мујавић

Фудбал, Београдска зона

Пријатељски сусрет:

ОФК Младеновац – Ђердап (Г) 2:3 (1:3)

Стадион Селтерс. Гледалаца 50. Стрелци: Крстић у 33. и Јанковић у 58. за ОФК Младеновац, а Марковић у 3. (аутогол), Јовановић у 23. и Момић у 40. минути (пенал) за Ђердап. Судија: Дарко Борикић (Младеновац).

ОФК МЛАДЕНОВАЦ: Ђорђевић, Стевановић, Милетић, Рајковић, Матејић, Марковић, Булат, Максимовски, Стојановић, Планић, Крстић. Играла су још: Ристовић, Ризнић, Ивановић, Јанковић, Мирић, Живковић, Макић.

ЂЕРДАП (Голубац): Марић, Маринковић, Миладиновић, Вићентијевић, Крстић, Јовановић, Костић, Добреско, Милетић, Миловановић, Момић. Играла су још: Јосић, Јелић, Настасовић, Смиљанић Вујићић, Илић.

Ако је доносити закључак на основу онога што је виђено у контролној утакмици на Селтерсу, имаће стручни штаб Младеновачана разлог за дубљу анализу не би ли се отклонили уочени проблеми и тим профункционисао онда кад је најпотребније. Пријатељске утакмице у припремном периоду служе да да би се „утегле линије“ тако да пораз од зонаша из Голупца може послужити као опомена пред првенствене изазове и премијерни мартовски дуел са Шушњарем 1977. Занимљиво је да су за гостујући тим наступили и бивши првотимци ОФК Младеноваца, Милетић, Миловановић, Костић и голман Марић.

ОФК Младеновац – Шумадија 1962 3:1 (3:0)

Стадион Селтерс.гледалаца: 30. Судија: Димитрије Филиповић. Стрелци: Максимовски у 4. Крстић у 13. и Матејић у 28. за ОФК Младеновац, а Милошевић у 62. минути за Шумадију 1962.

ОФК Младеновац: Ђорђевић, Иванковић, Стевановић, Милетић, Матејић, Јанковић, Планић, Стојановић, Максимовски, Булат, Крстић. Играла су још: Макић, Л. Живковић, Павловић, Н. Живковић, Милић.

Шумадија 1962: Марковић, Милишић, Васиљев, Борикић, Станојевић, С. Јанковић, Мирић, Вишњић, Јанићијевић, Раденковић, Мишић. Играла су још: М.Јанковић, Мијаиловић, Кузмановић, Милошевић, Живановић.

Само дан после пораза од Ђердапа из Голупца (2:3) Младеновачани су одиграли још једну контролну утакмицу. Реч је о трећем припремном мечу у којем је на Селтерсу гостовла јагњилска Шумадија 1962. Зонаш је био како резултатски тако и по приказаној игри бољи ривал. Шестопласирани тим Прве београдске лиге група „Ц“ савладан је резултатом 3:1.

До краја фебруара ОФК Младеновац ће одиграти још две пријатељске, припремне, утакмице. Против Дунавца (18. фебруар) и Карађорђа из Тополе (24. фебруар).

Да подсетимо: ОФК Младеновац је први део такмичења у Београдској зони завршио на осмом месту са 22 бода, са 7 победа, са једном нерешено одиграном утакмицом и 7 пораза. Гол разлика је 30:12.

Одбојка - Прва лига Србије

Бодови остали у Младеновцу

У утакмици која може бити од велике важности кад је реч о крајњем исходу такмичарске сезоне, Младеновачани су у петак увече славили на свом паркету савладавши Клек Србијашуме резултатом 3:1 (22:25, 25:20, 25:21 и 25:20).

Иако није почело све како су Младеновачани прижељкивали јер су гости након резултатске клацкалице и боље игре на пријему добили први сет 25:22, у наставку сусрета као да су се посложиле све коцкице у одбојкашом мозаику лигаша из града под Космајем који је био бољи ривал и заслужено уписао други првенствени тријумф у другом делу првенства Прве лиге Србије. Превагу је донео број поена освојених на сервису. Младеновачани су били 45 пута успешнији у односу на госте који су у овом сегменту борбе за поене освојили 35.

1	Dubočica	14	13	1	39	9	+30	38
2	Spartak (LJ)	14	12	2	38	15	+23	33
3	Novi Pazar	14	11	3	37	17	+20	32
4	Novi Sad	14	9	5	30	20	+10	27
5	Smederevo Canina	13	6	7	26	25	+1	21
6	Kosovska Mitrovica	13	6	7	23	24	-1	20
7	VGSK	14	6	8	26	31	5	18
8	Mladenaovac	14	5	9	21	32	-11	15
9	Dunav Volley	12	4	8	20	27	-7	13
10	Železničar	14	4	10	16	38	-22	9
11	Topličanin	14	3	11	19	36	-17	12
12	Klek Srbijašume	14	3	11	14	35	-21	8

У 15. колу ОК Младеновац на свом терену дочекује Дунав Волеј из Новог Сада. Сусрет ће бити одигран у суботу, 17. фебруара од 19 сати у Спортском центру.

Одбојкашице ОК Младеноваца играју у А1 Београдској лиги. Против екипе ОК Lucky Star забележиле су победу са 3:1.

Кошарка - 1. МРЛ Центар 1

Борац - КК Младеновац 91:83

У последњој првенственој утакмици кошаркаши Младеноваца поражени су на свом терену, у суботу, 10. октобра, од лидера првенства, Борца из Земун са 91:83. За разлику од претходне две утакмице, у овој утакмици наши кошаркаши пружили су достојан отпор најбољој екипи. Изгубили су прве две четвртине: 24:14 и 23:14, али су трећу и четврту добили: 30:24 и 25:20. Првенство су завршили на шестом месту.

1. Земун Борац	14	13	1	1183 : 1033	27
2. Парагон	14	12	2	1218 : 1016	26
3. ИБЦ	14	11	3	1243 : 968	25
4. Жарково	14	6	8	1072 : 1070	20
5. Торлак	14	6	8	1049 : 1136	20
6. Младеновац	14	4	10	987 : 1176	18
7. Житко Баскет	14	2	12	1013 : 1161	16
8. Мондо Баскет	14	2	12	960 : 1165	16

Стирану припремили:

Драјан Николић Гула и Младеновачки глас

Милосав Б. Влајић: Сећања учесника Ајрилској райи и заробљеника Војске Краљевине Југославије из младеновачкој краја у Друјом свейском райу (1941-1945.)

У ноћима без звезда

Чујемо руске каћуше

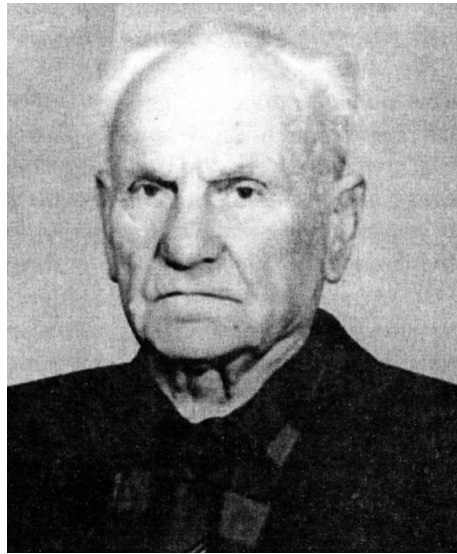
Космајско село Кораћица поседује материјалне трагове везане за дубоку прошлост. Један очуван саркофаг сведочи о присуству Римљана. Из манастира Павловац деспот Стеван Лазаревић је 1425. године упутио Дубровчанима писмо. У турском попису Влаха Смедеревског санџака из 1528. године помиње се у Павловцу дијак Јован Радешкић. Овај писар је имао стрица Петка, браћу Бранка, Манула и Богдана, сина Радована и синовца Ивана. Кораћички кнез Вићентије Петровић из доба Карађорђевог устанка ставио је свој потпис на један документ из 1811. године.

Дугу традицију писмених људи у животној месту на обронцима Космаја, поред новинара и публицисте Миладина Станкића, наставио је и Бранислав Бана Милошевић, рођен 20. августа 1909. године. Отац Вељко, родом из Велике Иванче, био је свештеник у Кораћици пуне четири деценије, од 1901. до 1941. године. Деда се звао Обрад, прадеда Милош. Преци су му дошли из Херцеговине, славе светог Марка. Стари кумови су му Живановићи из Ропочева. Мајка је била из фамилије Панћић из Међулуђа.

У основној школи учитељ ми је био Радосав Ђурић. Четири разреда Треће мушке гимназије завршио сам у Београду. Нисам био примљен у богословију, па сам наставио школовање у педагошком одељењу при Првој мушкој гимназији. Регрутован сам 1928. године, а већ следеће године провео сам девет месеци у Сарајеву, у школи резервних официра, род пешадија, где сам добио чин наредника. Потом сам учитељевао у Белом Поточку код Књажевца, у Горњем Врановцу код Велеса (мештани су муслимани, говоре македонски, знају српски) и у Крњеву код Велике Планае. У школи у Кораћици учио сам ђаке од 1931. до 1941. године. Познавао сам Рају Степановића, који је страдао у Априлском рату.

Два месеца сам провео на вежби у чину наредника 1930. године, у 24. брдском пешадијском пуку, у Косовској Митровици. Три године касније, био сам на једномесечној вежби у Новом Пазару. У чину резервног поручника провео сам 1940. године десет месеци у Косовској Митровици. Сећам се мајора Милутина Ђекића који је касније умро у ропству и команданта пука, мајора Димитрија К. Ђорђевића. Били смо упознати са догађајима који су се збили 27. марта.

Налазили смо се на koti 650, идући ка Кривој Паланци. Немци су надирали из правца Бугарске. Наш положај се налазио на превоју Страцин. Лила је киша. Ту је био мар-

Бранислав Милошевић (1909), Кораћица

шал двора Аца Димитријевић, командант Славонске дивизије, у чијем саставу је био и наш 24. пук. Имао је аутомобил. Са нама је био и бригадни генерал Кузмић. Као поручник имао сам пиштољ без муниције, војници су имали маневарске меткове. Маршал Димитријевић је хтео да изда заповест генералу Кузмићу. Начелник штаба Хрват Хелбих, генералштабни потпуковник, није му дозволио.

На koti 652 Фрањо Корда, командант 12. артиљеријског дивизиона, наредио је да се поскидају затварачи са топова и баце у реку. Кишица, коњи у гомили, нису испрегнати, промењени распореди војника. Кад се сванивало, два немачка извиђачка авиона направила су два круга. Потом су нас бомбардовали из осам авиона марке „месершмит“. Било је то на планини Црнуши. Голе површине, нема растиња, вододерине. Авиони су летели ниско, видимо Немце у авионима, смеју се, ми се кријемо.

Немци су бацили бомбу на велику сеоску кућу. Ту сам превио једног рањеног чичу. Свира труба, збор официра. Генерал Кузмић каже: „Војници и официри, ја вас лишавам војничке заклетве. Идите куд хоћете, ми смо опкољени“. Огласио се мајор Ђекић: „То право има само краљ“. Генерал узвраћа: „У праву сте, али ово је изузетан случај“. Мајор наставља: „Господине генерале, војници нису ништа јели двадесет и четири сата“.

Војска се разиђе, мајор Ђекић и један капетан на коњима одоше. Останем сам. На брдица се појавише немачки тенкови, пуцају. „Халт!“ Показују на торбу. Шта је ту? Веш. Питају да ли знам немачки, одговарам да не знам. Показују где да станем. Већ је пала ноћ када су сакупили стотинак војника. Спровели су нас у Скопље, путовали смо пешице четрдесет и осам сати. Сместили су

нас 16. априла у касарне за граничаре. Потом су нас возом пребацили у Бугарску, у Драгоман. Ту смо остали четири-пет дана. Киша, блато, шетамо и чекамо да примимо порцију кафе.

Из Драгомана смо возом премештени у Румунију, у Турну Маргуреле. Спавали смо на слами и добили мало пројице. После недељу дана, сместе нас у воз, по седамдесет нас у једном фургону. Стојиш на једној ноzi, као факир на ексерима. Мокрили смо у конзерве и бацали их кроз прозор. Зауоставили смо се на северу Немачке, у Либеку, крај Северног мора. У касарни са баракама, около жица, између барака шикља вода.

Од 8. маја до 22. јуна 1941. године налазили смо се у официрском заробљеничком логору Офлаг 10 Ц. Било је ту официра од потпоручника до генерала Калафатовића и Дамњановића. Око четрдесет генерала је ту било заточено. Из Либека смо пребачени сто километара на југ, у Хоенфелс. Овде је евакуисан цео логор из Либека. Имали смо лошу храну. Добијали смо по шољу куване киселе репе. За ручак нам дају две свеже шаргарепе, а за вечеру хладни барени кромпир. Са 98 сам спао на 50 килограма.

У Хоенфелсу смо видели где су вежбали немачки војници. Из тог места јавио сам се кући. Отац ми је писао да ми је рођени брат Ратко, рођен 1914. године, правник, у заробљеништву. Најстарији брат Драгољуб, рођен 1901. године (студирао медицину), вратио се кући. Стрелићали су га Немци 1943. године, у Малом Пожаревцу. Брат Радмило, рођен 1906. године, учитељ, није био у заробљеништву.

Нирнберг је био следеће место где смо проводили заробљеничке дане. Стигли смо возом, ту је већ био мој рођени брат Ратко, потпоручник. Било је седам блокова, ја сам био у трећем, Ратко у другом. Жичани јежеви између блокова. Брат и ја се довикујемо, чујемо се. Били су ту и наш брат од тетке Негован Николић, брат од ујака Милутин Ђорђевић, па Веселин Вукашиновић, машински инжињер и Михајло Цветковић, судски службеник.

На себи сам имао нашу официрску униформу са шајкачом, панталоне су ми се исцепале. Пустио сам велике бркове које нисам бријао четири и по године. Са тридесетак година нисам губио наду у повратак, мада су многи говорили да ћемо да омастимо песковиту немачку земљу. Водио сам дневник, добијали смо из Југославије лист „Обнову“. Писали смо шифровано: „Како Борис, је ли продавао књиге, како напредује?“ Одговор би гласио: „Не брини, спрема се велика жетва“. /Алузија на контраофанзиву руске војске./

(наставка на страни 9)

Милосав Б. Влајић: Сећања учесника Ајрилској райи и заробљеника Војске Краљевине Југославије из младеновачкој краја у Друјом свейском райу (1941-1945.)

У ноћима без звезда

(Насћавак са сйране 8)

Барака је била дуга 38 метара, у њој се налазило пет фуруна и 33 троспратна кревета. Значи, деведесет и деветорица нас у бараци. Као официри били смо поштеђени рада, чистили смо само кромпир. Добијали смо пакете. Немци их препакуюју, али ништа не фали. Храна је била лоша, па су нам пакети много значили. А у њима је било пасуља, препеченог хлеба, меда, па неко пиће, ни пиво ни вода, продавали смо га за логорске марке. Цигарете су, наравно, биле на цени.

Један Лесковчанин је одлично знао немачки. Тај чика Јоца, како смо га звали, читао је немачке новине, био је прави шармер, увек ведар, знао је да прича вице, око њега би се окупљало по стотинак заробљеника. Новинар Дуда Тимотијевић је преводио вести, глумац Аца Радовановић из Горњег Милановца је организовео културни живот. Припремане су позоришне представе, учитељ Радомир Гајић је изванредно глумио женске улоге. Немци су присуствовали нашим представама и чудили се. Поставили су капије између блокова, па сам се сусрео са рођеним братом Ратком. Иначе, у логору је било доста познатих личности. Књижевник Стеван Јаковљевић је стигао из италијанског логора. Овде су већ били Милан Богдановић, књижевни критичар и академик Милан Бартош, па апотекар Ђаја. Сретао сам се са Мићом Марковићем, оцем Моме и Драже Марковића. Не би требало заборавити капетана прве класе Ферковића. Овај Хрват је био југословенски оријентисан.

Музичар Ђорђе Кадијевић и виолиниста Царевац давали су посебан тон нашем расположењу. Често нам је свирао њихов оркестар и то нас је забављало. Једном приликом су помогли једном заробљенику да се домогне слободе. Успели смо дуваном да подмитимо немачке стражаре, а они су допустили Ђоки и Царевцу да нам свирају у дворишту бараке. Висока кула, рефлектор, игла се види. Док је трајало музицирање, пажња је била усмерена ка оркестру. То је искористио један официр из Петровца на Млави. Исекао је жицу и уз помоћ компаса и обичног одела је побегао. Био је симпатизер покрета генерала Драже Михаиловића

Из Нирнберга смо пребачени у Хамелбург, где смо провели само неколико месеци. Ту смо играли фудбал са Лубурићем из београдске „Југославије“. Имао сам заробљенички број 1979. Један заробљеник ми је дао машиницу за шишање, па сам шишао Миодрага Секулића, пешадијског мајора и Божидаара Секулића, капетана прве класе. Овај други је доста личио на свастику мог брата. Питам га одакле је, а он каже да је из Ниша. „Шта ти је Ранка?“ А он ће тек: „Сестра од стрица“. Миодраг и Божидар били су шураци мог рођеног брата Радмила.

Био сам близак са Владом Радојевићем. Он је рођен у околини Љиг, живео је у Београду, студирао у Француској. Договорили смо се да се окупим са овим врло паметним човеком. Давао сам свакоме по пет цигарета, а мој велики

пријатељ Влада ми каже да сам од добротне луд. Видео сам генерала Калафатовића. Био је средњег раста. Написао је један проглас који је требало сви да потпишемо. Позивао је заробљенике да иду да угуше „црвену аждају“. Нисам то хтео да потпишем.

У нирнбершком „Апелу“ је писало: „У времену кад се наша влада у отаџбини бори на живот и смрт против комунистичких и разбојничких банди, да би спасла наше породице, не смео ни ми овде, као главна група наших активних и резервних официра, остати неми посматрачи тих догађаја. Наш став изражен је у у приложеној „Изјави“, која ће бити достављена председнику владе и наше јавности. Тај став ће бити утолико чвршћи, уколико буде представљао наше опште мишљење. Због тога Вам препоручујем да приложени изјаву сви потпишете без оклевања, како бих ја био сигуран да она представља наше заједничко становиште. (15. новембар 1941.), начелник Штаба Врховне команде, армијски ђенерал Данило Калафатовић.“

Прави другар у логору био ми је и архитекта из Ужица Светозар Јокановић. Доста времена сам проводио са Ужичанином Ристом Љубисављевићем, правником, са Драганом Петаковићем, директором банке и власником хотела „Златибор“ у Ужицу и њиховим мештанином Милетом Верговићем, учитељем и писцем. Драги су ми били и тројица мојих Кораћичана: учитељи Радмило Марковић (рођен 1905. године) и Милорад Живојиновић (рођен 1907. године) и Борисав Лукић, активни официр Краљеве гарде (рођен 1898. године), који је из заробљеништва отишао у САД, па дошао у Кораћичу. Бори сам давао дуван. Звао ме је „Попин“. Био је исувише горд. Српски сељак кад нешто постане никог не познаје... Професор Правног факултета Бартош имао је одлично памћење. Познао је мог рођеног брата и сетио се која је питања имао код њега на испиту и коју му је оцену дао.

Скору целу зиму смо провели у Баркенбригеу. Одатле су нас кренули 28. јануара 1945. године. Чујемо руске каћуше. Спавамо напољу, снег велики, имао сам три ђебета. Брат Ратко је задржан у Нинбургу на реци Везеру. Ја сам продужио ка Фалингбостелу. Поцепале су ми се цокуле, добио сам жуљеве. Наишли смо на америчке заробљенике. Били су практични и досетљиви. На фуруницама смо скували млеко у праху. Логорска управа са вишим немачким официром на челу се уклонила кад су стигли амерички војници. Ушли су у логор са тенковима, чули су се неартикулисани гласови, било је међу њима и Црнаца.

Од велике хладноће отекле су нам руке. Мештани Немци нам дају храну. Створена је наша управа. Појавила се руска извидница. Наши су отишли код Руса, који су скренули и дошли у наш логор. Нас је било око три и по хиљаде. Ослобођени смо 12. априла 1945. године. Кренули смо ка холандској граници, пешачили смо даноноћно и спавали под шаторима. Помуземо

краве, пуна кофа млека. Извалимо шип на живинарнику и узмемо двадесетак јаја. Заклали смо кокошку и заложили ватру. У канту смо ставили махуне пасуља и кокошку. Нека жена каже: „Влашке свиње“. Пасуљ испливао горе, а кокошка се не види. Прослемо воду и поједемо кувану кокошку. Сремци из радних команди пренесу јуницу из чаира, закољу је, ишчерече и скувају, па сви једемо говедину. Било је ту са нама и Пољака.

Ишли смо уз холандску границу и зауставили се у месту званом Хајденау. Ту смо били све до транспорта у августу 1945. године. Кренуо сам једног дана и срео једну Немицу са штапом. Била је контузована приликом бомбардовања. Муж јој је био фабрикант, имала је три сина, један је погинуо. Питао сам је да ли говори француски. „Мало“ - рекла је. Повела ме је у ловачки дом. Хоћу ли млека. Наравно. Служавка доноси млеко, попијем две чаше. Позвала ме је да разгледам ловачки дом. Дала ми је собу. Имала је две снахе. Једна је имала 27 година, муж јој је био у војсци у Грчкој, презиме Квајсер. Касније сам ишао у шетњу са снахом и спавао са њом. Онда јој је дошла другарица, па сам и са њом спавао. Кад је био снахин рођендан, поклонили смо јој чоколаду. Леп дан, прелиставао сам немачко-српски речник. Глава ми је била у њеном крилу. Вриснула је и скочила. Појавио јој се муж, официр есесовац. Загрлише се.

Из Хајденауа смо кренули транспортом. Воз је ишао преко Мађарске, на Осиек. Партизанске власти су нас проверавале. Из Младеновца смо брат и ја кренули пешице. Стигли смо у Кораћичу у поноћ, око два сата. У школи су били партизани. „Стој! Ко иде?“ Брат и ја углас узвикнемо: „Ратни заробљеници“. Дочекала нас је мајка, сестра Ружица, која је била професор у Вршцу и њена деца Мира и Ђорђе. Отац је умро 1941. године, а брат Драгољуб стрељан.

У Кораћичу сам био учитељ до 1948. године, када сам отишао у Пољску. Потом сам радио у Министарству просвете у Београду. Оженио сам се 1957. године. Пензионисан сам 1969. године. Син Драгољуб ради у београдском „Прогресу“. Иако имам 88 година, са унуком Урошем шутирам фудбал.

Стари Бана је завршио необичну причу сат пре поноћи претпоследњег дана августа месеца, хиљадудеветсто и деведесет и шестог лета. Све време док је говорио део свог бурног ратно-заробљеничког животописа био је лицем окренут мом шураку Владану Динуловићу, Београђанину који има у Кораћичу лепу викендицу. Седео сам са њима за истим столом, али нисам био достојан старчеве пажње. Аз дијак Милосав, стизао сам да „цртама“ и „резама“ запишем сликовито казивање, а ни дан данас ми није јасно из ког разлога нисам био скоро ни примећен од свог домаћина.

У следећем броју:

Радован Павловић (1910), Ковачевац:

Груну бомба, оће срце д искочи

Страница посвећена љубимцу

Речено ми је да моја кућа смрди на пса.

И питао сам их: *Знаће ли како мирише пас?*

Пас мирише на оданост, племенитост, наклоност, чисту и безграничну љубав. И поред свега, не миришу на завист и нема зла у њиховим срцима.

Тако да имам среће да моја кућа мирише на псећу а не на људску подлост.

Једно од вучјих чуда..!

Када вучица пронађе свог животног партнера, она живи с њим цели живот и не замењује га другим ни након његове смрти.

Мужјак вука се не дружи са другом женком када је везан за своју жену, како се његово потомство не би изгубило и распришило, а у томе је опрезнији чак и од људи. Исто тако, вукови не напуштају родитеље када остаре и нису у могућности да обезбеде храну. Млади вукови лове и доносе плен у своје јазбине, где храну деле са својим одраслим родитељима и својим младим младунцима.

Бедуини вукове називају **џошом-џима краљева...** Зашто...?!

Вук не једе стрвину, колико год да је гладан, свој плен мора ловити жив.

Вуку се не дешава да ожени мајку или сестру као остале животиње. Оданост супружника вука је без премца, то јест, он се доживотно жени само једним вуком и не издаје је, исто тако женка не издаје мужа, а вук познаје своју децу, јер

А када оду ...

Кажу ти да не плачеш.

Кажу ти да је то само пас, а не људско биће.

Кажу ти да ће бол проћи.

Кажу ти да животиње не знају да морају умрети.

Кажу ти да је важно не допустити да пати.

Кажу ти да можеш имати још једно.

Кажу ти да ће ти се то догодити.

Кажу ти да има више других боли.

Али они не знају колико си пута погледао у очи свог пса.

Не знају колико сте пута ти и твој пас сами гледали у таму.

Не знају колико је пута твој пас једини био уз тебе.

Не знају колико страха имаш ноћу када се пробудиш са својом тугом.

Не знају колико је пута твој пас спавао близу тебе.

Не знају колико си се променио од како је пас постао део твог живота.

Не знају колико си га пута загрлио кад је био болестан.

Не знају колико си пута разговарао са својим псом, једини који стварно чује.

Не знају да је само твој пас знао да патиш.

Они не знају какав је осећај видети свог старог пса како покушава устати и поздравити се.

Они не знају да ако ствари крену по злу, једини који није отишао од тебе је твој пас.

Не знају да ти пас верује сваког тренутка свог живота, чак и последњег.

Не знају колико те је твој пас волео и како му је било довољно да буде срећан јер си га ти волео.

Они не знају да је плакање за псом једна од најплеменитијих, најзначајнијих, истинитих, најчистијих и најтоплијих ствари које можете учинити.

Не знају какав је осећај мазити њихово лице у последњим тренуцима живота...

У спомен на све оне који су отишли преко дугиног моста. Сви ви имате своје место заувек у нашим срцима

Волео сам те цео твој живот.

Недостајаћеш ми до краја мог.

су створена од једне мајке и једног оца.

У случају смрти једног од супружника, жаловање се обавља у трајању од најмање три мјесеца.

Вука називају праведним сином јер је то једина животиња која поштује своје родитеље након што стигну до старости јер нису у ста-

њу да одрже корак са стадом у лову, па родитељи остају у јазбини, а деца њима лове и обезбеђу храну.

Квалитете вука су храброст, оданост, самопоштовање и родитељи.

Јесте ли знали да је један од првих новчића на свету имао симбол пчеле?

Јесте ли знали да у меду постоје живи ензими?

Јесте ли знали да ови ензими умиру у контакту с металном кашиком и да се Мед најбоље једе дрвеном или пластичном.

Јесте ли знали да мед садржи супстанцу која помаже мозгу да боље функционише?

Јесте ли знали да је то једна од ретких намирница на свету која може одржати само људски живот?

Једна кашика меда довољна је за 24 сата живота.

Јесте ли знали да је прополис који производе пчеле један од најмоћнијих природних антибиотика?

Јесте ли знали да мед нема рок трајања?

Јесте ли знали да су тела великих царева закопана у златним ковчезима и премазана медом како би се спречило пропадање?

Јесте ли знали да пчела живи мање од 40 дана, посети најмање 1000 цветова и у целом животу произведе мање од кашичице меда?

МАЛИ ОГЛАСИ

ИЗДАВАЊЕ СТАНОВИ - КУЋЕ

ИЗНАЈМЉУЈЕМ кућу са гаражом, киоском, за-себним смештајем за 5 особа, на 3 ара ограђе-ног дворишта у „Тозином воћу“ за 500 евра. Евентуално младом, запосленом брачном пару договор само за кућу и гаражу. **063/310-205**

ИЗНАЈМЉУЈЕМ једнособан намештен у Ул. Краља Александра Обреновића 91. Кирија 130 евра, депозит 130 евра **063/240-303**

ИЗНАЈМЉУЈЕМ двособан, намештен стан бли-зу института за експерименталну Фонетику и патологију говора „Логопед“ Београд. **063/310-205**

ИЗДАЈЕМ стан 50м² у „Пјачети“, намештен. Це-на је 80 евра месечно, јер је стан на продају, па га издајем док не нађем купца. Издајем и гаражу, коју не продајем, за 40 евра. **065/66-981-77**

ИЗНАЈМЉУЈЕМ смештаје у „Тозином воћу“. **063/310-205**

ИЗНАЈМЉУЈЕМ смештаје различитог комфора на више локација у Младеновцу. **063/310-205**

ИЗДАЈЕМ собе преко пута бање Селтерс, улица Краља Петра Првог. **063/310-205**

СТАНОВИ КУПОВИНА - ПРОДАЈА

КУПУЈЕМ стан у новој згради, од 37м² до 45м², високо приземље или први спрат. Ужи центар Младеновца. **060/655-45-02**

ПРОДАЈЕМ нов стан 90м², четворособан, у Младеновцу, насеље „25. мај“, четврти спрат. Укњижен. Цена 700 евра/м². **065/807-94-01**

ПРОДАЈЕМ двособан стан 47м², ужи центар Младеновца, улица Његошева, трећи спрат, но-вија градња, гас, паркинг. **065/8222-605**

ПРОДАЈЕМ стан 52м², други спрат. Улица Кра-ља Петра Првог. **064/484-52-04**

ПРОДАЈЕМ гарсоњеру 25м² у ул. Краљице Ма-рије, има подрум. Може и замена по договору. **011/8237-750**

ПРОДАЈЕМ стан од 51м², ул. Вука Караџића 48/2, приземље. **064/208-10-94**

КУЋЕ ПРОДАЈА - КУПОВИНА

ПРОДАЈЕМ породичну кућу на одличној лока-цији у Младеновцу ул. В. Караџића (иза локала Бар Бар) укупне површине 214м² (корисне 190), ушгушкана и склоњена од буке са прелепим ма-лим градским двориштем (2 ара). Кућа је ква-литетно грађена (1994. год.), потпуно изолована „сандвич зидом“, са етажним грејањем на гас, укњижена. Од куће је могуће направити три стамбене јединице (две у приземљу и једна на спрату). Кућа је тренутно у функцији вртића. Цена је 750евра /м². Услужни контакт: **064/258-40-47, Вибер: 063/366676**

КУПУЈЕМ кућу до 25.000 евра. **064/171-65-62**

ПРОДАЈЕМ - ИЗДАЈЕМ усељиву кућу-викенди-цу 60м² са недовршеним поткровљем и тера-сом 10х4 на плацу од 27 ари са два помоћна објекта са доста воћа у пуном роду. Ковачевац код доње школе **062/299-703, 011/8231-537**

ПРОДАЈЕМ две куће: 1 км од Младеновца: 100м²+18м²+гаража и кућа 77м² са 4 ара плаца. Комплетна инфраструктура. У близини школа, обданиште. Може замена за стан у Београду или Младеновцу, уз доплату. **063/8021-979**

ПРОДАЈЕМ кућу у Рајковцу 85м² са предсоб-љем 90м², монофазна струја, интернет, 6 ари плаца, 4,5 км. од Младеновца. **061/204-03-62**

ПРОДАЈЕМ спрат куће у Баташеву, трособан стан 75м². Све одвојено, посебан улаз и пола дворишта. Струја, вода, канализација. **063/710-23-83**

ПРОДАЈЕМ кућу у Међулужју, 90м² са 19 ари плаца. **066/900-23-23**

ПЛАЦЕВИ

ИЗДАЈЕМ плац, 6 ари, у Границама, поред асфалта, може и за башту, ул. Миће Ђукића. **064/5888-669**

ПРОДАЈЕМ плацеве од 5 ари. На плацу гас, во-да, канализација, струја. Дозвољена градња. Ул. 11. новембра у Младеновцу. **063/256-169, 064/142-94-98**

ПРОДАЈЕМ њиву или део њиве од 50 ари у Малом Пожаревцу у грађевинској зони. У бли-зини прикључак за воду, струју и гас. Поред пу-та са тврдом подлогом. Цена по договору. **066/930-25-74**

ИЗДАЈЕМ плац од 6 ари у Границама, поред асфалтног пута. Може и за башту а погходан је и за пчеларе. Улица Миће Ђукића. **064/58-88-669**

ПРОДАЈЕМ парцелу број 3216, 0,41 ха грађе-винско земљиште, дозвољена градња испод земље 6 а изнад 4 спрата. Трофазна струја, ка-нализација, градска вода. Цена 2500 € по ару. Младеновац, ул Бранислава Петронијевића. **060/53-00-517**

ПРОДАЈЕМ имање у Кораћици, Јовиски крај, испод Космаја, око 2 ха са кућом и окућницом, помоћном зградом, асфалт, струја, вода, теле-фон. Кп.бр. 686 ; 687; 529 и 530 к.о.Кораћица. **065/8222-605**

ПРОДАЈЕМ њиву од 60 ари у Међулужју. **066/900-23-23**

ПРОДАЈЕМ у Неменикућама плац од 23 ара. Плац је из два посбна дела. Грађевинско зем-љиште кп. бр. 2408/5. Викенд зона, мирно, пут до плаца, струја, вода, гас... **065/8222-605**

ПРОДАЈЕМ 5 ха у Кораћици- Петкајски крај, 5 км од врха Космаја, засад лешника стар 3,5 го-дина, ограђен, артески бунар, урађен кап-кап систем са природним падом. **065/8222-605**

ПРОДАЈЕМ плац од 30 ари на Космају, Оглав-ци. Асфалт поред плаца, струја. **065/8222-605**

ПОСАО

ПОТРЕБАН сарадник на раду око смештаја. **063/310-205**

ОЗБИЈНА ЖЕНА чисти станове и куће на под-ручју Младеновца. **069/151-11-68**

ЧИСТИМ станове и куће у Младеновцу и Бе-ограду. **064/910-36-00**

ПОТРЕБНА спремачица. **063/310-205**

РАЗНО

ПРОДАЈЕМ дрва исечена, за шпорет. Јефтино. **061/264-88-48, 061/264-88-49**

ПРОДАЈЕМ 4 точка+гуме Фелге 7х16+зимске гуме Континентал 205х60R16. Повољно. **064/40-34-166**

ПРОДАЈЕМ коришћен намештај: Дводелну вит-рину 94х175х55+174х170х45цм. Радни сто са фи-окама 112х60цм. Кревети: 203х120 и 190х140цм. **062/240-649 (Бранислав)**

ПРОДАЈЕМ војне чизме бр. 42, разне шалове клубова, капу, дечја колица за лежање и седе-ње, дечју обућу, дечју столицу за ауто, дечју гардеробу, мушку дужу јакну, WC шоље, даске, лавабое. Цена по договору. **064/472-1780**

ПРОДАЈЕМ пресу за балирање сламе, сена и шаше, руски трактор ТЕ-35. **063/8417-017, 064/90-30-114**

ПРОДАЈЕМ аутомобил Фиат Мултипла, 2004. годиште Може и замена. **064/484-52-04**

ПРОДАЈЕМ балирано ливадско сено и домаћу ракију од шљиве, комову и од кајсије. **064/263-03-48**

КУПОН бр. 503
важи за ЈЕДАН мали оглас
Цена огласа без купона 200 дин.

еКњига

Душан Мариновић

ШАРПЛАНИНАЦ

ЈУЧЕ, ДАНАС, СУТРА?...

ДРУГО ДОПУЊЕНО ИЗДАЊЕ

ИМАМО ЛИ
ЈОШ ПРАВЕ
ШАРПЛАНИНЦЕ?

Говоре и пишу:

Обрад Ђокић, Зоран Миловуковић, Зоран М. Кос, Вук Струњаш,
Лудвиг Матлас, Обрад Шкипић, Љубомир Кекановић, Жељко
Шеатовић, Срђан Удовички, Јовица Законовић, Милосав Бабић,
Новак Радуловић, Војислав Анастасијевић и Саша Вурзберг.

www.natura.rs